

del af sit argument for Gorms engelske afstamning på traktaten mellem Edward den Ældre og en kong Gudrum, der måtte være nummer to af dette navn og betragtes som Gorm den Gamles farbror. Dorothy Whitelock har imidlertid for 35 år siden godtgjort, at denne tekst er blevet til mere end 80 år efter Edwards død, hvorved grundlaget for at antage eksistensen af en Gudrum II bortfalder.

I sin indledning fremhæver Kroman Steenstrups »Normannerne«, og dette i sin tid banebrydende arbejde synes at være det egentlige udgangspunkt for ham. Det er også Steenstrups historiske metode i modsætning til Erslevs, Arups eller brødrene Weibulls kildekritiske skole, der har dannet forbillede for Kroman, og han er tillige tydeligt forankret i den filologiske tradition, der repræsenteredes af Wimmer og Finnur Jonsson. Holdbarheden af Kromans resultater beror naturligvis på de anvendte kildekritiske principper. De medfører som nævnt, at Kroman benytter endog særdeles sene kilder uden at undersøge deres vidneværdi nærmere, – han går i så henseende langt videre end Steenstrup – og oplysninger fra sådanne kilder kombineres i et puslespil med samtidige oplysninger, uden at der gøres kvalitativ forskel på dem: En brik hentet fra Roskildekroniken eller fra Ingulph's Chronicle indgår ligeværdigt med én skåret ud fra den oldengelske krønike i udredningen af Lodbrogsønnernes bedrifter i det 9. århundrede.

Så interessante og så udførligt dokumenterede Kromans nye resultater end er, og selv om det er lærerigt at se historieforskning praktiseret på denne måde igen, må der derfor være tvivl tilbage om bæredygtigheden af det kildegrundlag, hvorpå de hviler. Selv om der enkelte gange tages forbehold fra forfatterens side, forekommer en del af hans konklusioner vel dristige.

Niels Lund

N. C. Skouvig: *Hardeknud I og Hardeknuds syssele. Jellingdynastiets oprindelse.* (Poul Kristensens forlag, Herning 1977). 185 s.

Forfatteren til denne undersøgelse er advokat og har i mange år praktiseret i Holstebro. I sin fritid har han syslet med studier over Jellingdynastiets oprindelse, og han har nu i sit otium fået tid til at samle sine iagttagelser til den foreliggende bog. Ikke så få amatører dyrker historiske studier, og ofte forelægger de deres resultater med en bemærkning om, at de jo ikke er historikere og derfor ikke ønsker at måles med fagets strengeste alen. Ikke således med Skouvig. Han erkender, at enhver, der skriver historie, er historiker, og han har gjort et stort arbejde for at sætte sig ind i fagets metode og arbejdsmåde. Resultatet er på mange måder beundringsværdigt; bogen rummer mange skarpsindige kildeanalyser og slående iagttagelser, den inddrager stort set alt relevant materiale og bygger på et rimeligt litteraturudvalg. Den moderne litteratur er dog i nogle tilfælde forbisat til fordel for vel bedagede autoriteter, og forfatterens beherskelse af nyere numismatisk forskning yder ham ikke dækning for hans udnyttelse af mønterne som kildemateriale.

N. C. Skouvigs ærinde er at finde ud af Knud den Førstes identitet og hjemsted, og i al korthed er hans svar, at han var en jysk konge, hvis magtgrundlag lå ikke i Jelling, men på Viborg–Holstebro-kanten. Den hos Adam af Bremen nævnte »Hardegon, søn af Sven, som kom fra Nortmannia« er en anden person, hvis rolle reduceres så stærkt, at han næsten helt er bortforklaret.

En grundig stillingtagen til Skouvigs tese ville føre meget vidt. Anmelderen er ikke overbevist om dens holdbarhed, og det hænger sammen med, at forfatterens arbejdsmåde og argumentationsform, trods hans prisværdige bestræbelser på at

arbejde som historiker, dog er advokatens. Han har valgt sig en tese, og derpå har han af sagens akter uddraget alle de momenter, der kan hævdes at støtte hans påstand; tvivlstilfælde diskuteres loyalt, men tvivlen tages i alle tilfælde til indtægt for forfatterens »klient«. Herved etableres i flere tilfælde kæder af både løse og meget dristige hypoteser, og de forbehold, forfatteren selv undervejs tager, har ikke rigtig nogen beroligende effekt på læseren, når sådanne hypoteser straks efter gøres til genstand for nye konstruktioner. Denne fremgangsmåde kan fungere i en retssal, hvor en modpart straks vil fremdrage alle de momenter, der taler imod den fremførte påstand og understrege al den tvivl, der knytter sig til de enkelte indicier, hvorpå den endelige afgørelse træffes af trediemand, nemlig dommeren. En historiker må i sig forene alle disse tre personer – og hvilken historiker ved ikke, hvor svært det kan være at ødelægge sine egne skønne teser?

Bogen har et kortfattet resumé på engelsk, en bibliografi og et navnerregister, og den er en af de smukkeste trykte historiske monografier, man længe har set.

Niels Lund

Vikingerne i Franken. Skriftlige kilder fra det 9. århundrede, oversat af Erling Albrechtsen. (Odense Universitetsforlag, 1976). 162 s., ill., 1 kort.

Omne tulit punctum, qvi miscuit utile dulci. – Museumsinspektør Erling Albrechtsen har i sit otium fornøjet sig selv med at oversætte frankiske krønikers beretninger om vikingernes færden i Franken og dermed gavnet alle os andre, som gerne vil benytte disse kilder. Bogen uddrager og gengiver på dansk alt, hvad der vedrører danskernes togter fra de seks vigtigste frankiske annalværker, både vest- og østfrankiske, og giver hertil kronologiske opregninger af militære begi-

venheder og, meget morsomt, af tribut og gaver ydet til vikingerne samt en liste over de i kilderne nævnte vikingekonger og -høvdinge. Albrechtsens samling er et nyttigt supplement til Skyum-Nielsens samling af kilder vedrørende vikingerne i Paris, og den vil uden tvivl være en god hjælp for mange, der ikke har det for godt med latin eller tysk; både oversættelse og noter er udmærkede og pålidelige. Man må dog også advare mod denne type kildesamlinger til andet end en førsteorientering. Uddragene er og bliver løsrevne stumper af større sammenhænge, og de kan aldrig studeres tilfredsstillende uden i disse sammenhænge.

Niels Lund

Henning Dehn-Nielsen: *348 oldtidsminder i Jylland*. (Gyldendal, 1976). 184 s. – *356 oldtidsminder på Øerne*. (Gyldendal, 1977). 224 s.

Arkæologien har et stort publikum uden for fagfolks kreds, og vore mange oldtidsminder er stærkt besøgte udflugtsmål. Der er tillige en lang tradition for god betjening af dette publikum med populære fremstillinger af forhistorien og overskuelige vejledninger til oldsagerne. I disse bøgers genre kan nævnes håndbøger som »Med arkæologen Danmark rundt«, »Jeg ser på oldsager« og »Arkæologisk ABC«, alle fra Politikens forlag. Disse to bind hævder sig smukt. Indholdet er i hovedsagen oldtidsminder, der ses i marken, men også større udgravninger, der ikke har efterladt sig seværdige monumenter, behandles. Det er ordnet amtsvis, og hvert amt afsluttes med en omtale af dets museer. Hvert bind er forsynet med kort, der gør det nemt at gå fra teksten til kortet, mens den modsatte vej er langt besværligere. Trods den amtsvise ordning havde en fortløbende nummerering af artiklerne nok været en god idé.